

ПРОБЛЕМИ ІЗ ЗДОРОВ'ЯМ ПІДЛІТКІВ. РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ ТА МОЛОДІ

Основні тенденції в стані здоров'я підлітків
в Україні

- Економічний та інтелектуальний потенціал країни в значній мірі визначається здоров'ям молоді.
- Проблема охорони здоров'я підлітків та молоді має особливу медико-соціальну значимість в зв'язку з сучасною демографічною ситуацією в Україні та є важливою складовою національної безпеки країни.

Огляд проблем, пов'язаних із здоров'ям підлітків у глобальному масштабі (ВООЗ)

“Пріоритетні” проблеми здоров'я, що уражають підлітків по всьому світі

- ☐ Навмисні та ненавмисні травми
- ☐ Проблеми статевого та репродуктивного здоров'я (включаючи ВІЛ/СНІД)
- ☐ Вживання та зловживання шкідливими субстанціями (тютюн, алкоголь та інші)
- ☐ Проблеми психічного здоров'я
- ☐ Проблеми харчування
- ☐ Ендемічні та хронічні захворювання

Фактори ризику, що зустрічаються у підлітковому віці (тобто, зловживання тютюном, алкоголем та іншими шкідливими речовинами, небезпечні статеві стосунки та відсутність фізичної активності) можуть призвести до серйозних проблем із здоров'ям, як у підлітковому періоді, так і в пізніші роки.

Огляд проблем, пов'язаних із здоров'ям підлітків у глобальному масштабі (ВООЗ)

Для чоловіків у всьому світі характерний вищий рівень смертності в результаті травм (через акти насильства, нещасних випадків і суїциду) і в результаті неінфекційних хвороб. У той же час для жінок характерний вищий рівень смертності у результаті проблем із репродуктивним здоров'ям, станом харчування й інфекційних захворювань

Головні причини смертельних випадків серед підлітків у світовому масштабі, які включають ВІЛ-асоційовані захворювання, захворювання, пов'язані з материнством, малярію, травми та інфекції нижніх дихальних шляхів.

Для підлітків чоловічої статі характерний вищий рівень смертності, тоді як для підлітків жіночої статі характерний вищий рівень захворюваності

Десять головних причин смертності серед підлітків (10-19) (за даними ВООЗ)

Чоловіки

1. Дорожньо-транспортні пригоди
2. Малярія
3. Інфекції нижніх дихальних шляхів
4. Інші ненавмисні травми
5. Утоплення

Жінки

1. ВІЛ
2. Стани, пов'язані з материнством
3. Малярія
4. Інфекції нижніх дихальних шляхів
5. Туберкульоз

МОЛОДЬ, ЯКА ЖИВЕ З ВІЛ, У СВІТІ

• Особи у віці 15-24 років становлять **20%** серед жінок, яким вперше встановлено діагноз ВІЛ-інфекція та **14%** - серед чоловіків.

• **СНІД** є другою причиною смерті серед підлітків у всьому світі.

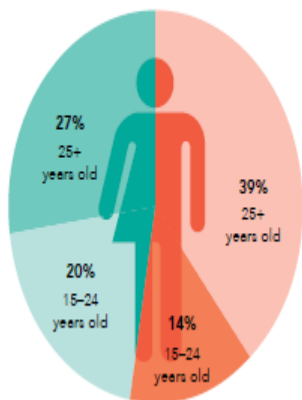
• **50% осіб** у віці 15-19 років проходять тест на ВІЛ та знають свій результат.

• Все більше дітей, які інфікувались ВІЛ від ВІЛ-інфікованої матері, досягають підліткового віку. У 2015 р. частка таких дітей серед підлітків 15-19 років, які живуть з ВІЛ, склала **40%**.

У період 2010 - 2015 рр. число нових випадків інфікування ВІЛ серед жінок у віці 15-24 років знизилося тільки на 6% - з 420 000 000 до 390 000.

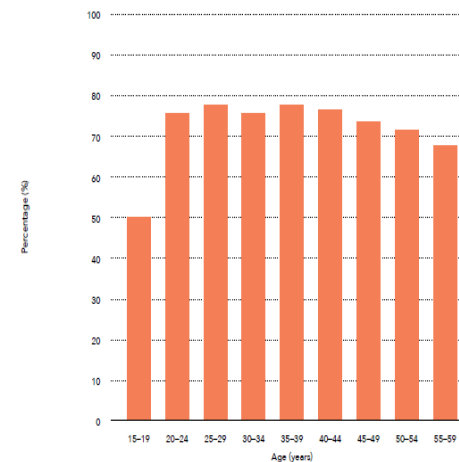
✗ Цільовий показник між 2015 і 2020 рр. - зниження випадків інфікування ВІЛ серед молодих жінок на **74%** та запобігання **100 000** новим випадкам ВІЛ-інфекції.

NEW HIV INFECTIONS AMONG ADULTS, BY AGE AND SEX, GLOBAL, 2015

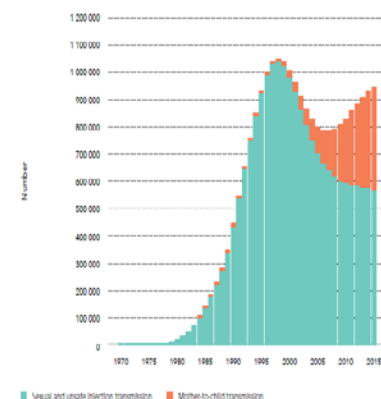

У світі в 2015 р. 2,1 [1,8-2,4] млн. людей інфікувались ВІЛ.

Percentage of people living with HIV (aged 15-59 years) who have ever been tested for HIV and received the results, by age group, 19 low- and middle-income countries, 2011-2015

Number of young people living with HIV (aged 15-19 years) by mode of HIV acquisition, 25 countries,* 1970-2015

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ

Зміни соціально-
економічних умов

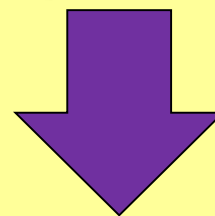
Бідність, погане харчування, статева
поведінка, вживання алкоголю та
наркотиків, табакокуріння, депресії,
травмуваннями тощо.

Збільшення тривалості
соціалізації підлітків

Зростання сімейної
дезадаптації

Збільшення числа сімей,
які перебувають у кризовому стані.

ФАКТОРИ РИЗИКУ

Загроза
фізичному
та психічному
здоров'ю підлітків

ЗДОРОВ'Я І РОЗВИТОК ДІТЕЙ ВИЗНАЧАЮТЬСЯ БАГАТЬМА ФАКТОРАМИ

Спадковість

Середовище проживання

Моральний та матеріальний стан сім'ї

мікроклімат в учбовому закладі

контакт з однолітками

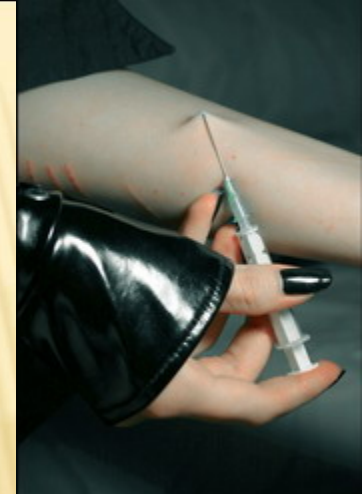

**За результатами
соціологічного дослідження, яке було проведено
УІСД ім. О.Яременка, в межах міжнародного
проекту «Здоров'я та поведінкові орієнтації
учнівської молоді» (2008, 2011, 2014 рр)**

- За останні чотири роки кількість учнів, які вживають алкогольні напої залишається незмінною.
- Кожний сьомий серед 11- річних та 76 % 17- річних мають досвід споживання будь-якого алкогольного напою.
- Кожен десятий хлопець та 6 % дівчат спробували алкоголь ще у віці 11 років або раніше.
- Майже кожен четвертий підліток віком від 13 до 17 років раз на місяць вживає міцні алкогольні напої.
- *Четверта частина підлітків хоч раз в житті були п'яними – 6 % серед 10-річних та 61 % серед 17-річних.*

- Третина учнівської молоді віком 11–17 років має досвід тютюнокуріння.
- Кожен десятий підліток вперше спробував викурити сигарету у віці 11 років або раніше.
- Щодня курять 7% учнівської молоді (10% серед хлопців та 5% серед дівчат).
- Кожен другий учень ПТНЗ курить щоденно.
- **Кожен дев'ятий підліток вживав марихуану хоча б один раз протягом життя.**
- **Вік першого вживання марихуани найчастіше припадає на 15–16 років.**
- **Про вживання марихуани, за останні 30 днів, повідомили 3% підлітків – від 0,4% у віці 13 років до 6 % у віці 17 років.**
- Найбільше практикували вживання марихуани, за останні 30 днів, учні ПТНЗ – 7 % (9 % юнаків та 5 %

- Вік першої спроби вживання ін'єкційних наркотиків знизився до 13-15 років з переходом до регулярного вживання ін'єкційних наркотиків до досягнення 17 років.

**Від 10 до 20%
працівників
комерційного сексу
в Україні – це діти у
віці до 18 років**

Вагітність у дівчат «вулиці»

**18% дівчат були
вагітними:**

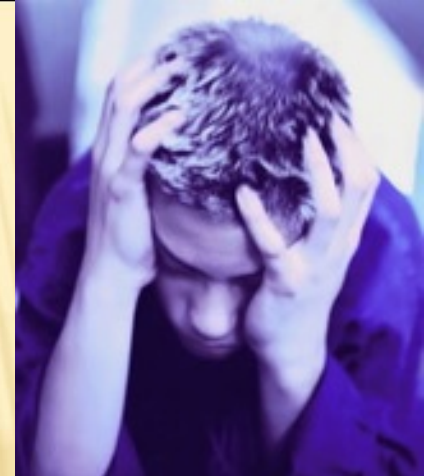
6% - 10–14-річних

14% - 15–17-летних

55% - 18–19-річних

***Надання сексуальних послуг -
спосіб виживання
(приймається не тільки
грошова винагорода, послуги
надаються за їду, наркотики,
сигарети і т.д.)***

- ❖ Стан депресії періодично відчувають 20% підлітків.
- ❖ Рівень суїцидів у молоді — один з самих високих в світі.

НАЯВНІСТЬ СЕКСУАЛЬНОГО ДОСВІДУ

у 15-річних підлітків

- юнаки – 40%
- дівчата – 18%

у студентів І-ІІ курсу

- юнаки – 96%
- дівчата – 77%

Маркова М.В., 2007 г.

Відхід від ситуації (вживання психоактивних речовин)

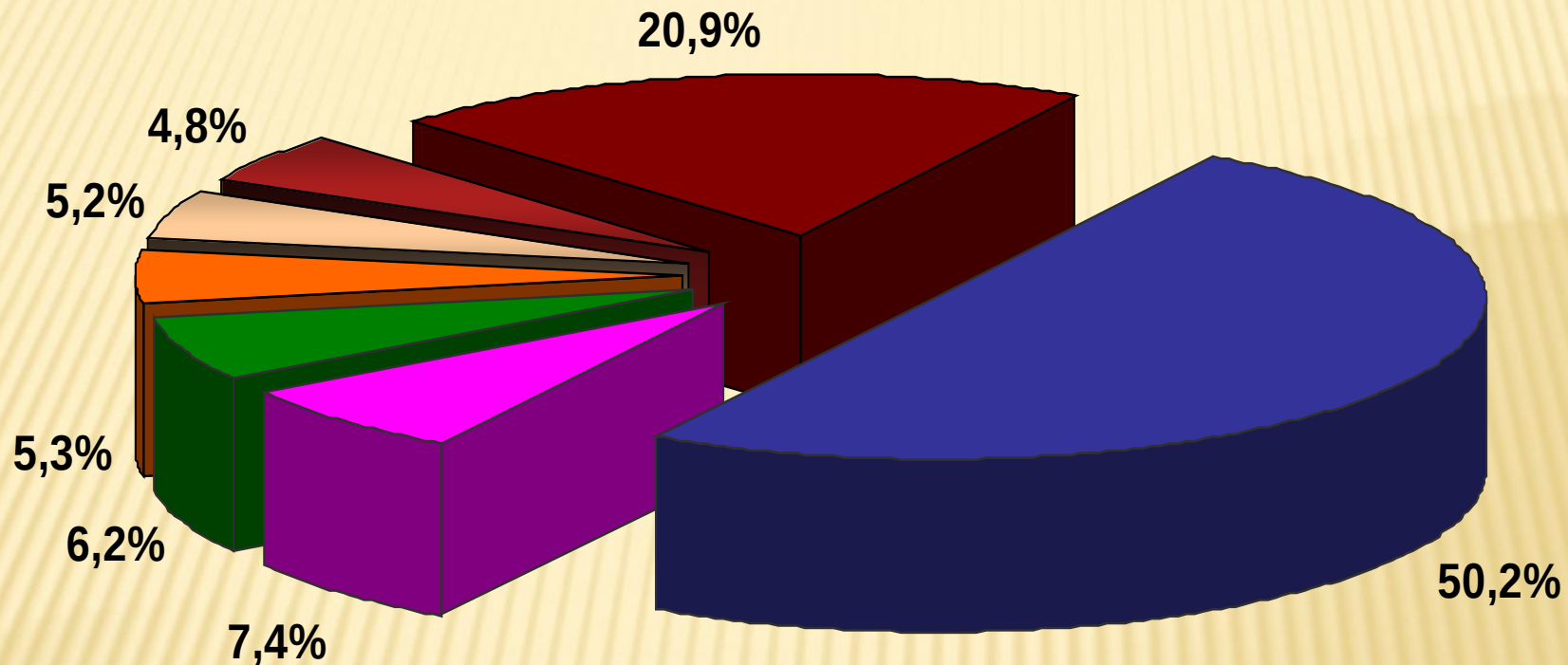
- ✗ Алкогольна, наркотична та інші види залежності – завжди болючі питання.
- ✗ Вміти сказати «ні» - порада добра, але не завжди здійснена.
- ✗ Якщо звички та залежності сильніші за людину, тоді вона багато чим ризикує та незабаром буде не в змозі протистояти шкідливим впливам, її імунітет знижується та можуть початись різні органічні розлади – а це **психосоматика**, яка потребує термінового лікування.

Приріст показателя розповсюдженості захворювань среди підлітків за період 2010-2015 гг. по основним класам неінфекційної патології

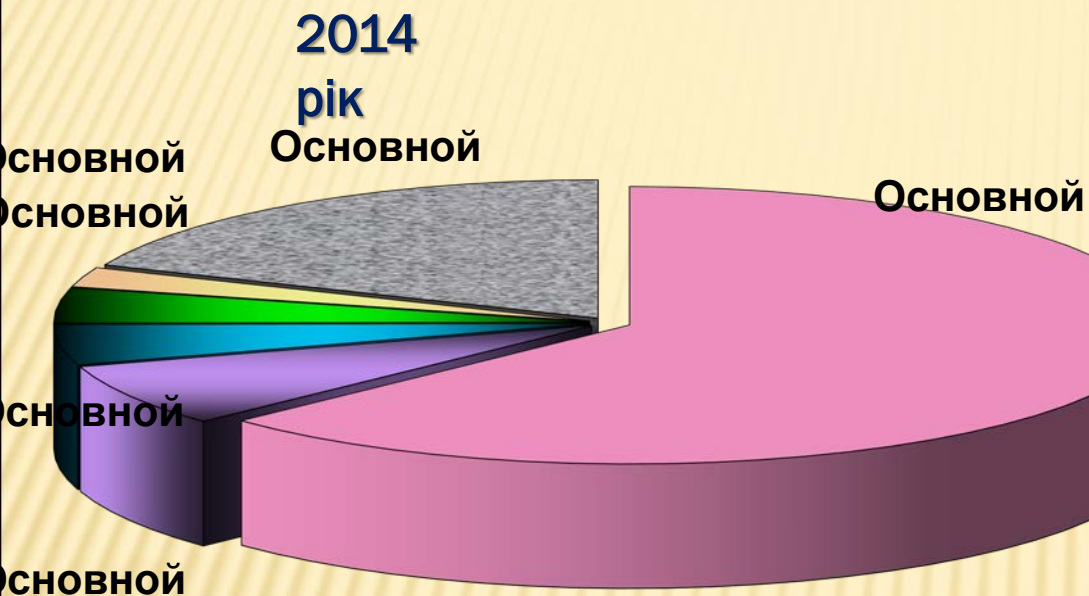

Структура захворюваності серед підлітків 15-17 років

- Хвороби органів дихання
- Хвороби шкіри
- Травми та отруєння
- Хвороби сечо-статевої системи
- Хвороби кістково-м'язової системи шкіри
- Хвороби шлунко-кишкового тракту
- Інші

Структура летальності серед підлітків 15-17 років

- Нещасні випадки
- Хвороби нервової системи
- Хвороби серцево-судинної системи
- Вроджені вади розвитку
- Хвороби органів дихання
- Інші

Для хлопчиків характерні вищі рівні смертності і захворюваності, причиною яких є **травми, пов'язані з міжособистим насильством, нещасними випадками і суїцидами,**

Для дівчаток більш характерні високі показники смертності і захворюваності, пов'язані із **статевою поведінкою.** Просліджується чіткий зв'язок між статевою належністю і тим, як підлітки реагують і поведуться у стресових і травмуючих життєвих ситуаціях.

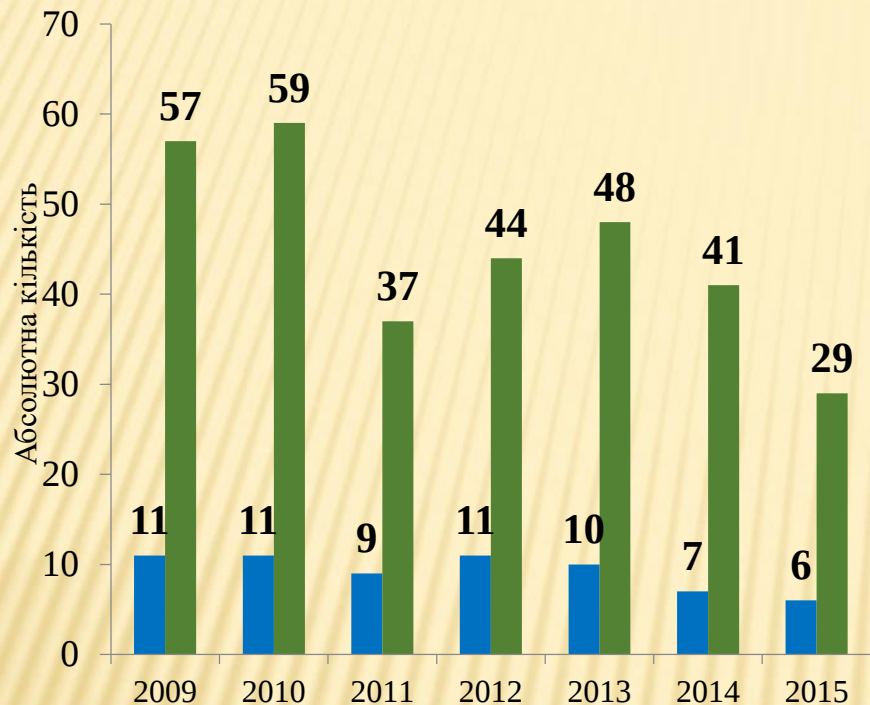
СТРУКТУРА ПРИЧИН СМЕРТНОСТІ ДІТЕЙ 15-17 РОКІВ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ, ТРАВМ ТА ОТРУЄНЬ

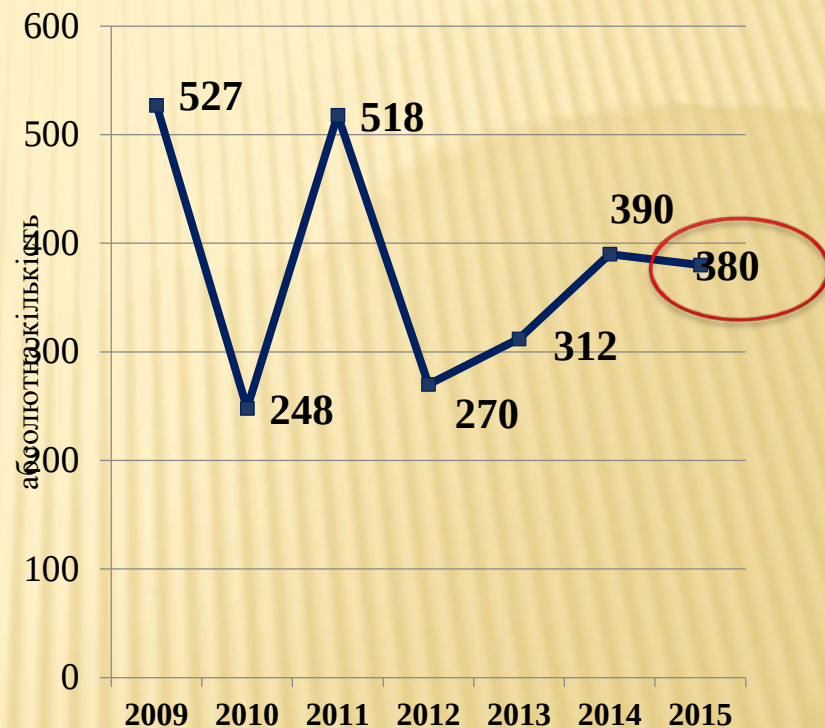
За даними Українського інституту соціальних досліджень імені О. Яременка

- На сьогоднішній день намітились певні тенденції до покращання епідеміологічної ситуації серед підлітків та молоді в цілому, але діти та молодь залишаються особливо уразливими до інфікування ВІЛ, оскільки за результатами різних досліджень, рівень застосування ризикових практик серед них є більш високими, ніж серед дорослих.
- Більша половина випадків інфікування ВІЛ підлітків та молоді віком 15-24 років відбулася через незахищені статеві контакти:
 - Серед хлопців та молодих чоловіків цей показник склав – 57,3%,
 - Серед дівчат та молодих жінок – 89%.
 - Частка молодих осіб, які заразились ВІЛ шляхом вживання ін'єкційних наркотиків - 17,8%.

ВІЛ-інфіковані підлітки 15-17 років , Україна

■ вперше зареєстровані чоловіки

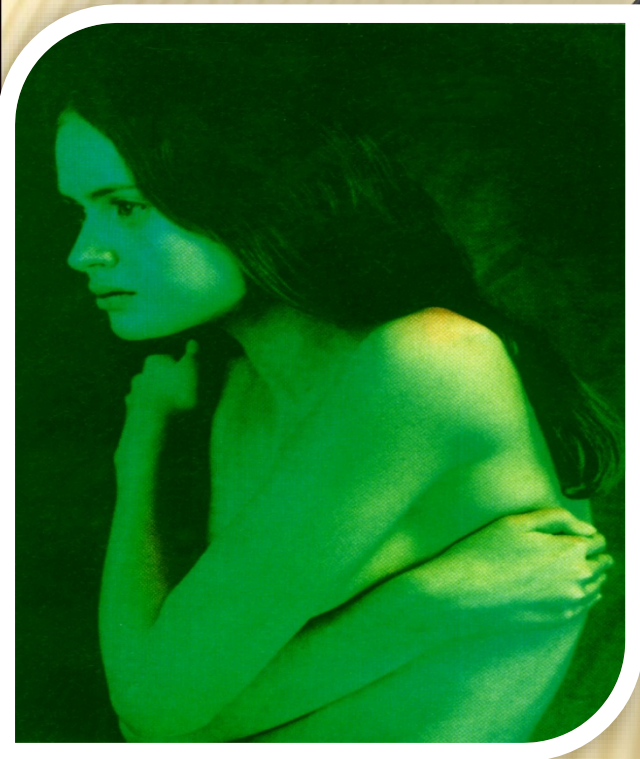
—■ Диспансерна група

* без урахування даних тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополь з 2014 року та частини зони проведення антитерористичної операції з 2015 року

- Серед підлітків 15-17 років зросла захворюваність на уrogenітальний мікоплазмоз (в 2,3 рази в порівнянні з 2001 р.),
- Лідером серед ІПСШ є трихомоніаз (11,35 на 10000 дітей від 0 до 17р. в 2015р),
- Не зменшується частота хламідійної інфекції

Загальна кількість підлітків групи ризику (ПГР) в Україні оцінюється в 125 тисяч підлітків (2014 р.)

В СТРУКТУРІ ЗАХВОРЮВАНЬ МОЛОДІ ЗРОСТАЄ ПИТОМА ВАГА
«ЗАХВОРЮВАНЬ РИЗИКОВАНОЇ ПОВЕДІНКИ»

Репродуктивне здоров'я – базове здоров'я

- Основні фактори ризику для репродуктивного здоров'я:
 - ВІЛ;
 - ІПСШ;
 - Вживання ПАР, в т.ч. тютюнопопаління;
 - Раннє статеве життя

Джерела отриманих знань про статеві відносини

«На поведінку людини впливають його цінності, переконання і відносини, а також сприйняття цієї поведінки друзями та сім'єю».

**Головне завдання сьогодення :
формування у підлітків орієнтованої
на здоров'я поведінки і потреби бути
здоровим.**

